

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว วันนี้วันพระ วันพระผู้ประเสริฐ เราต้องทำจิตใจของเราให้ประเสริฐนะ ถ้าประเสริฐ มันจะเหนือโลก โลกเขาอยู่กันแบบนี้ สิ่งทีผลของวิญญูะๆ ใครทำคุณงามความดีขนาดไหนเกิดมา เกิดมาเพื่อสร้างบุญกุศล คนทำบาปอกุศลมา พ้นจากนรกอเวจีขึ้นมา เกิดเป็นมนุษย์ เป็นเศษมนุษย์ เศษมนุษย์เพราะอะไร เศษมนุษย์เพราะมันทำลายสังขมไง มันทำลายให้คนเดือดร้อน

ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามงคลชีวิต อเสวนา จ พาลานํ ปณฺทิตานญฺจ เสวนา ไม่คบคนพาล สิ่งที่เป็นความทุกข์ของบัณฑิตนะคือคนพาล คนพาลมันหน้าด้านหน้าทน แล้วเวลามันพูดพูดไปปดมดเท็จไปอย่างนั้นแหละ ให้อบัณฑิตปวดหัวนะเพราะมันแบบว่าบอดตาใส เห็นใสบๆ นะ พูดกันซึ่งๆ หน้ามันก็โกหกไปเรื่อยๆ อย่างนั้นแหละ

พูดถึงว่าความเป็นทุกข์ของบัณฑิตคืออยู่ใกล้ชิดคนพาล คนพาล คนหน้าด้านมันไม่รู้จักสำนึกคิด บัณฑิตเป็นทุกข์มาก เป็นทุกข์กับเรื่องคนพาล เพราะมันพาล เวลาเวียนว่ายตายเกิดในวิญญูะ นี้เวลาเวียนว่ายตายเกิดในวิญญูะ คนที่เกิดมาแล้วทำหน้าที่การงานมันน่าสงสารมาก เวลาเขาบอกเจอเจ้านายที่ดีเขาก็อยู่กับเราไม่นาน ให้อเจ้านายของเรา เจ้านายที่เอารัดเอาเปรียบก็บีบคั้นเรามาตลอด แล้วเราเกิดมาอยากเจอแต่คนดีๆ เวลาทำงานขึ้นไปมีแต่คนบีบบี้สี่ไฟ ทำไมเราเกิดมาเป็นแบบนี้ละ ผลของวิญญูะๆ ไง

ผลของวิญญูะคนทำดีทำชั่ว คนทำดีมีกระหยิบมือหนึ่ง คนทำชั่วมากมายมหาศาลมากมายมหาศาล เวลาการเวียนว่ายตายเกิด เวียนว่ายตายเกิดขึ้นมามันก็บีบคั้นกันมาแบบนี้ ถ้าบีบคั้นกันมาแบบนี้เราต้องมีจุดยืนของเราไง เวลาทำคุณงามความดีบ่นกันนัก บุญกุศลทำแล้วได้ผลจริงหรือเปล่า ทำไมเราทำบุญกุศลขนาดนี้ทำไมเราทุกข์เราเจ็บใจขนาดนี้ ให้อคนอื่นไม่ทำสิ่งใดเลย เขาอยู่แต่บ้านแต่เรือนของเขา เขาบอกว่าเขามีความสุขของเขา อันนั้นมันหน้าจาก ในสโมสรรสนนิบาตทุกดวงใจว่าแห่ว การเวียนว่ายตายเกิดของสิ่งมีชีวิตนี้มีวิชา คือความไม่รู้ตัวมันเอง มันมีต้นหากความทะยานอยากเผาผลาญหัวใจทุกดวงใจ

ในสโมสรรสนิพนิตทุกดวงใจว่าแห่ว ขณะเขารื่นเรึงกันอยู่หัวใจเขายังว่าแห่วเลย นี่เราเกิดมา เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเข้ามาถึงสังฆธรรม สังฆธรรมคือทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์คือความทนอยู่ไม่ได้ เราจะทนอยู่ได้ยาก ทนอยู่ได้ยากเพราะอะไร คุณสัทธา เรานอน ในอริยาบถเดียวเรายังทนอยู่ไม่ได้เราต้องเปลี่ยนอริยาบถอยู่ตลอดไป ทุกข์คือความทนอยู่ไม่ได้ มันบีบคั้นหัวใจของเรา

ฉะนั้น มันเป็นเรื่องจริง ๆ เป็นความจริงแต่พวกเราเกิดมาแล้วคุณภาพชีวิต เราเกิดมาแล้วเราก็ต้องการความสะดวกสบาย ความปรารถนา ความปรารถนาถ้าเราปรารถนา ปรารถนาพ้นจากทุกข์ ถ้าปรารถนาพ้นจากทุกข์เราต้องเสียดละของเรา เสียดละเพื่ออะไร เสียดละเพื่อหัวใจใจ คุณพระกัสสปะสิ พระกัสสปะแจกสมบัติอยู่ ๗ วันนะ แจกไม่หมด แจกหมดแล้วสามิไปทางหนึ่ง ภรรยาไปทางหนึ่ง เวลาออกประพฤติปฏิบัติแล้วก็สำเร็จไปด้วยกัน คำว่าประพฤติปฏิบัติสำเร็จไปด้วยกัน เวลาประพฤติปฏิบัติมันเป็นสัจจะ มันเป็นเรื่องจริงไปในหัวใจ

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราปรารถนาทางโลกๆ สิ่งนี้ปรารถนา เราจะพ้นจากทุกข์ๆ เราจะเสียดละของเรา ถ้าเสียดละของเราเพื่ออำนาจวาสนาบาร์มีนะ ถ้าจิตใจมันเป็นธรรมๆ มันภูมิใจ ใจ มันภูมิใจจริงๆ นะเราเสียดละไปแล้วคนอื่นเขาได้ประโยชน์จากสิ่งที่เราเสียดละไป เราเสียดละไป แต่โลก โลกด้วยความไปปรารถนาคู่สร้างภาพกัน สร้างภาพกันนะ คุณสัทธาคุณตันหนึ่ง เจ็บไข้ได้ป่วย เวลาไปออกในอินเทอร์เน็ต แล้วพอเวลาทำไปแล้วเริ่มต้นทำด้วยความใสซื่อเราก็ทำกัน พอคนมันเห็นประโยชน์ขึ้นมาะ พอทำไปจริงหรือเปล่าๆ ทำตลอดเวลา จริงหรือเปล่า มันบิดเบือนใจ

ความบิดเบือน แล้วยิ่งในปัจจุบันนี้ผู้ทรงศีลๆ เราบอกว่าพระเป็นผู้ที่มีศีล แล้วเวลาพระให้ศีลๆ ตามจริงๆ ว่าพระมีศีลให้เขาหรือ สิ่งนี้เพราะอะไร มันยังทุศีลอยู่ ถ้ามันทุศีลเราเอาศีลอะไรไปให้เขา แล้วไปขอศีลกับพระ ขอศีลกับพระ ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นะ ถ้าพูดถึงผู้ยังทุศีลอยู่จะทำความผิดอย่างอื่นไม่มีเลย ลองได้โกหกมดเท็จนะมันทำได้ทุกอย่างเลย มันทำได้ทั้งนั้นแหละถ้ามันยังโกหกมดเท็จอยู่ แต่เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกฝนของท่าน เวลาใครจะมาบวชต้องเป็นปะขาวก่อน ๓ ปี ๘ ปีต้องฝึกหัดสวนมนต์ให้ได้ ๗ ตำนาน ๑๒ ตำนานให้จบ แล้วต้องฝึกหัดข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา ทดสอบมาๆ เพื่อให้ชื่อสัตย์ให้ตรงต่อธรรมๆ ใจ

เวลาตรงต่อธรรมขึ้นมา เวลาบวชมาแล้วให้ลงใจ ลงใจ ลงใจในข้อวัตรปฏิบัติ ถ้ามันลงใจมันเห็นคุณใจ ถ้ามันเห็นคุณขึ้นมาพระมันลงใจมันเห็นคุณมันเป็นทรัพย์ทั้งนั้นแหละ ทรัพย์ทั้งนั้นเพราะความขยันหมั่นเพียร เพราะการกระทำมันจิตดวงไม่ให้กิเลสมันออกมาเพ่นพ่าน เวลากิเลสมันไม่ออกมาเพ่นพ่านมันมีอยู่ในหัวใจนี้แหละ แต่ข้อวัตรปฏิบัติมันจิตดวงมันไว้ จิตดวงมันไว้เราทำของเรา ถ้าเวลาเราพุทโธ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิถ้าจิตมันสงบลงได้เราจะมีความร่วมมือเย็น เราจะมีความสุขของเรา เราจะอยู่ด้วยความรื่นเริงของเรา วันไหนถ้ากิเลสมันหนา คุณสมันคิดคั่นในหัวใจ

ข้อวัตรก็คือข้อวัตร กิเลสมันเหยียบย่ำเลย พอเหยียบย่ำเราก็อึดร้อน เคนจกรรม นั่งสมาธิ ภาวนา ไหนว่าปฏิบัติธรรมแล้วมีความสุขๆ ทำไมมันเราร้อนขนาดนี้ เวลาถ้าจิตมันลง จิตมันมีสมาธิขึ้นมามันก็มีความสุข ความสงบ มันก็มีมีความสุขของมัน เวลากิเลสมันเพ่นพ่านขึ้นมา กิเลสมันบีบคั้นขึ้นมา ไหนว่าปฏิบัติธรรมจะมีความสุข อันนี้กิเลสมันต่อต้าน กิเลสมันแสดงตัว กิเลสมันจะชักนำให้เราออกนอกกลุ่มออกทางต่อไป ถ้าเรามีสติปัญญาเราก็อึดยั้งมันไว้ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ท่านรักษาไว้ เวลาประพฤติปฏิบัติให้มีข้อวัตรติดหัวใจมันไป ถ้ามีข้อวัตรติดหัวใจมันไป เวลากิเลสมันเพ่นพ่านขึ้นมา กิเลสมันเหยียบย่ำขึ้นมามันมีข้อวัตรอันนั้น

คุณเวลาหลวงตาท่านมาอยู่กับหลวงปู่มั่น เวลาจิตมันเสื่อมท่านบอกว่ามหาจิตเสื่อมนะ จิตมันเหมือนเด็กๆ ไม่ต้องไปกังวลกับมัน เด็กมันต้องกินอาหารของมัน เราพุทโธ พุทโธไว้ ถ้ามันหิวกระหายมันก็กลับมา ท่านก็พุทโธ พุทโธไว้ มันกลับมาจริงๆ มันจะไปไหนรอดล่ะ มันไปไหนไม่รอดหรอก เวลากิเลสมันเพ่นพ่านในหัวใจมันก็บีบคั้นหัวใจของเรา มันก็จะพาเราให้ไปทุกข์ไปยาก แล้วพาไปทุกข์ไปยากแล้วกิเลสมันก็ดับไป แล้วมันก็เหลือแต่จิตดวงนี้ที่เวียนว่ายตายเกิด จิตดวงนี้ไปสร้างมา มันไปสร้างเวรสร้างกรรมขึ้นมา มันก็เอาเวรกรรมนี้มาทับถมที่หัวใจ แล้วมันทำสิ่งใดละ ใครเป็นคนทำ มีเจตนา

เจตนา เจตสิกเกิดจากอะไร มันเกิดจากจิต แล้วออกไปพาจิตนี้ไปทำ ทำเสร็จแล้วมันก็ดับของมันไป เพราะมันสนองตัณหาแล้วมันก็เบาบางมันไป แล้วเดี๋ยวมันก็เกิดใหม่ เดี่ยวมันจะเอาอีก เอาอีกก็พาจิตนี้ไปทำอีก พอทำเสร็จแล้วมันยุบหาย มันเพ่นพ่าน มันทำให้หัวใจนี้ไปกระทำ ทำเสร็จแล้ว มันพอใจมันแล้วมันก็นอนหลับพักผ่อนหนึ่งเดี๋ยวมันก็ตื่นขึ้นมาก็เอาอีก ผลของมัน วิบากมันตกที่ไหน มันตกที่ใจนี้ทั้งนั้นแหละ อย่าย่ำคิดย่ำทำ ย่ำคิดย่ำทำจะเป็นจิตเป็นนิสัย

ถ้าเป็นจิตนิสัย ย้ำคิดย้ำทำจะเป็นสันดาน ย้ำคิดย้ำทำ มันทำของมันอยู่อย่างนั้นแหละ มันทำอยู่อย่างนั้น

เวลาหลวงปู่มันท่านสอนไว้ ท่านสอนหมู่คณะ ท่านสอนถึงพระกรรมฐานให้มีข้อวัตร คิดหัวใจมันไป เวลากิเลสมันแฟนพ่านขึ้นมา ข้อวัตรเป็นเครื่องอาศัย เครื่องอยู่ ถ้าจิตใจมันไม่มี เครื่องอยู่ จิตใจมันคั่นรนนัก จิตใจมันทุกข์ยากนักก็เอาสิ่งนี้เป็นเครื่องอยู่ เราสู้มันไม่ไหว เราสู้ไม่ไหวเราก็เกาะข้อวัตรปฏิบัตินี้เป็นเครื่องอยู่ๆ แต่ถ้าเกาะแล้วเรามีแรงขึ้นมา สติปัญญามันสมบูรณ์ขึ้นมา ถ้ามันยับยั้งได้ เราเริ่มเหยียบหัวมันแล้วละ สีส สมาธิ ปัญญาจะเหยียบหัวกิเลส บ้างละ ถ้ามันเหยียบหัวกิเลส เออ ปฏิบัติธรรมมีความสุขอย่างนี้ ปฏิบัติมีความสุขอย่างนี้

ครูบาอาจารย์ของเราละ คุณหลวงปู่มัน หลวงปู่ขาวท่านไปสำเร็จที่เชิงใหม่ เวลาท่านจะออกจากที่นั่นมา หลวงปู่ขาวท่านเล่าไว้ มันละล้าละลัง มันเห็นคุณของป่าเขาใจ มันเห็นคุณของต้นไม้ที่นั่งอยู่นั้น ใจ นั่งอยู่โคนต้นไม้แล้วจิตใจมันส่องแผ้ว มันเกิดมรรคญาณ แล้วมันเกิดมรรคสามัคคีในหัวใจ มันทำลายอยู่ตรงนั้น เวลาจะจากมันมานะ เพราะมันอยู่ในป่าไร่ไหมเราก็ต้องวิเวกผ่านไปไร่ไหม เวลาจะจากที่นั่นมาท่านบอกว่าเดินออกมาเหยี่ยวหลังไปมอง เดินออกมาเหยี่ยวหลังไปมองมันอาลัยอาวรณ์

มันอาลัยอาวรณ์กับโคนต้นไม้ นั่น มันอาลัยอาวรณ์กับป่านั่น มันให้ความสังัด ความวิเวก มันให้ร่มเงา มันให้เราได้ประพฤติปฏิบัติ มันทำให้จิตใจเราส่องแผ้ว มันทำให้หัวใจเราเบิกบาน แต่ด้วยความเป็นจริงของมนุษย์ไร่ไหม มนุษย์ก็ต้องพลัดพราก มนุษย์ก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลงไร่ไหม เวลาเราจะจากต้นไม้ขึ้นมา จากป่าเขานั้นมามันอาลัยอาวรณ์

ปฏิบัติธรรมแล้วมันมีความสุขอย่างนี้ ถ้าปฏิบัติธรรมสังขรณ์มันเป็นความจริงใจ แต่ถ้าทุศีลมันมีแต่ความปลิ้นปล้อน ปลิ้นปล้อนนะ ความลับไม่มีในโลก แต่มันเป็นนิสัย นิสัยความปลิ้นปล้อนอย่างนั้น แล้วก็ทำหน้าที่ชันทาบานนะ โอ๊ย มีคุณธรรมนะ อู๊ย สุขยอดนะ หลวงตาท่านพูดถึงเวลาพระอย่างนั้นท่านบอกอย่าเข้าไปใกล้มันมันจะล้วงตับล้วงปอด

เวลาท่านรู้ว่าพระองค์ไหนถูกต้องและไม่ถูกต้อง แต่ธรรมคาท่านเป็นพระผู้ใหญ่ เวลามีคนไปถามถึงพระที่ว่าทุศีลท่านบอกว่าอย่าเข้าไปใกล้มันมันจะล้วงตับล้วงปอดหมด ท่านพูดอย่างนี้ละ แต่คนฟังฟังไม่เข้าใจ ถ้าเข้าไปใกล้มันมันจะล้วงตับล้วงปอด ถ้ามันล้วงตับล้วง

ปอด ถ้ามันล้วงถึงทรัพย์สมบัติมันก็เป็นเงินเป็นทองนะ ถ้ามันล้วงดับล้วงปอดมันเอาศรัทธา ความเชื่อ มันควักหัวใจเราไป แต่ด้วยดวงตาที่มีคบอด ด้วยกิเลสที่มันบังตา อยู่ ชื่นใจ ชื่นชม

มันล้วงดับล้วงปอด มันหิบบดับหิบบปอดเราไปยังไม่รู้ตัว ถ้าทูลเป็นอย่างนั้น แต่ถ้าเป็นผู้ที่มีศีล มีธรรม หลวงปู่มัน ครูบาอาจารย์ของเรา พระวาสนาก็เป็นพระวาสน เวลามาวัดมาวามันเป็น พระวาสนธรรม เขาระดับทานของเขา เขาชื่นชมของเขา เขามีความสุขของเขา นั่นมันเรื่องของเขา แต่ถ้าจะให้เขาเสียสละ ให้เขานั่งสมาธิ ภาวนาเขาทำไม่ได้แล้ว ถ้าเขาทำไม่ได้ขึ้นมาเขาก็ได้แค่นั้นแหละ จิตใจที่สูงกว่ามันเห็นถึงการกระทำ

การกระทำ คุณใจเจตนา เจตนาที่มาทำบุญกุศลนั้นมันชักนำให้ร่างกายนี้ได้เอาปัจจัยเครื่องอาศัยนั้นมาถวายพระ มันเอามันเป็นความชื่นชมของมัน แต่ให้มันสงบ ให้มันสงบระงับเข้ามามันทำไม่ได้ มันอึดอัดขัดข้อง เวลาไปวัด ไปวัดที่เป็นตลาดมันชอบ เจริญพรๆ ชอบนัก แต่ไปวัดไหนที่มีข้อวัตรปฏิบัติไม่ชอบแล้ว ไม่ได้ตั้งใจ อุตส่าห์ทำอาหารมาเลอเลิศเลย มาถึงก็ต้องมาคละเคล้ารวมกันอยู่ในบาตร ทำไมพระฉันอย่างนั้นไม่มีลิ้นไม่มีความรู้สึกอย่างไร ของฉันดีๆ ทั้งนั้นแหละ คิดไปนู่น แต่ไม่คิดถึงหรือว่านั่นล่ะเขาถือธุดงค์วัตรของเขา เขาปฏิบัติสังขาโย เขาคุณกิเลสมันจะเว็บบออกมาเวลาท่านจะขบฉันของท่าน

เวลาเขาตรวจสอบของเขานั้นเขาปฏิบัติอยู่นะ นั่นเขากำลังควบคุมกิเลสของเขาอยู่นะ เราจะไปส่งเสริมหรือเราจะไปทำลาย ถ้าผู้ที่มีคุณธรรมในหัวใจเขาหาครูบาอาจารย์แบบนั้น แล้วเขาถวายของเขาไปจบ มันเป็นหน้าที่ของท่านที่ท่านจะพิจารณาของท่าน เพราะอะไร เพราะความรู้สึกของท่าน ใจของท่าน ท่านจะมีมรรคหรือมีกุศล อกุศลในใจของท่าน เวลากุศลเกิดขึ้นของปฏิบัติสังขาโย ของเป็นของเน่าเสีย มันเป็นอาหารเพื่อบำรุงธาตุขันธ์เท่านั้น เป็นเครื่องดำรงชีวิตเท่านั้น

ถ้าฉันเพื่อดำรงชีวิตนี้ ฉันเพื่อรู้เท่ารู้ทันมันก็เป็นบุญเป็นกุศล แต่ถ้ามันเป็นกิเลส อันนี้ฉันดีกว่า อันนี้ดีกว่าอันนั้น อันนี้ฉันแล้ว คุณใจถ้าเป็นพระ ฉันเป็นพระมีชื่อเสียง ถ้าถวายฉันต้องมีคุณภาพ ผักหญ้าที่ทำน้ำพริกมา อย่างนี้ไม่สมฐานะฉัน แต่ในทางการวิจัย คนที่อายุยืนเขากินผักกินหญ้า คนอายุร่อยกว่าปี รั้วกินได้เขาเก็บตามริมรั้วของเขา อันนั้นมันเป็นประโยชน์ ใจสังคมสังคมมันเป็นไปไง ถ้าสังคมเป็นไป ถ้าเรามีสติปัญญาเห็นไหม วันพระๆ ทูลหรือสัสมา ถ้าเป็นทูล ทูลมันก็เป็นเรื่องการเบียดเบียนกิเลสทั้งนั้นแหละ

ถ้าคนยังทูลอยู่ทำความชั่วอย่างอื่นไม่มี ทำได้ทั้งนั้นแหละ ทำได้ทุกอย่าง แต่มันเป็นเพราะว่าวุฒิภาวะของเรา เราไม่สามารถรับรู้ได้ว่าสิ่งใดจริงและสิ่งใดปลอม แต่ถ้าไม่รู้สิ่งใดจริงสิ่งใดปลอม คุณพฤติกรรมของเขา ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาบัญญัติธรรมวินัย เชิดชูผู้มีคุณธรรม กดผู้ที่ทูล ผู้ที่ทำลาย ให้ผู้ที่ศรัทธาศรัทธามากขึ้น ผู้ที่ไม่ศรัทธาให้ศรัทธา ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติธรรมวินัยทุกข้อก็เพื่อเหตุนี้ๆ ทั้งนั้นแหละ

ฉะนั้น สิ่งทีเพื่อเหตุนี้มันซื้อสัตย์ มันตรงต่อธรรม เราดูตรงนั้นแหละ ถ้าเราไม่สามารถจะรู้ได้เราก็ดูตรงนั้น แต่ถ้าเราภาวนาได้จับเลยนะ ถ้าเราภาวนาได้ คนทีจะมีคุณธรรมนะเขาพอใจในทีสังคทีวิเวก เขาพอใจในทีเป็นสัปปายะ เขาไม่พอใจในทีการเคลื่อนกล่น ในการทีคลุกเคล้ากัน เขาไม่พอใจอย่างนั้น ใอนันมันเป็นเรื่อง ถ้ามันเป็นทางโลก ถ้ามันเป็นทางโลก มหรสพสมโภช อบายมุขก็อบายภูมิ แต่ถ้าเป็นมีศีล มีธรรม มีศีล มีธรรมคือความสงบระงับ ถ้ามันมีศีล ศีลคืออัตสมบัติของใจ ถ้ามันมีขึ้นมามันก็ทีเป็นประโยชน์อันนั้น

ฉะนั้น ถ้าครูบาอาจารย์ทีท่านเป็นความจริงของท่าน ยิ่งหลงตาท่านบอกท่านอยู่คนเดียว มีความสุขมาก ยิ่งอยู่คนเดียว ยิ่งอยู่ทีสงบสงัดยิ่งมีความสุข แต่มันเป็นหน้าที เป็นศากยบุตรพุทธชิโนรส เป็นผู้ที่ทีแสดงธรรม เพราะให้ธรรมะนี้มันทีเป็นประโยชน์กับโลก ท่านออกมาเพื่อตรงนั้นท่านนั่นเอง ท่านออกมา ในเมื่อสร้างประโยชน์ตนจบแล้วมันทีเป็นประโยชน์ของคนอื่นต่อไป แล้วประโยชน์ของคนอื่นเขาควรจะได้ ถ้าเขาควรจะได้ท่านถึงแสดงออกเพราะเขาควรจะได้ แต่ถ้าเขาไม่ยอมได้ เขาไม่ต้องการ อยู่คนเดียวเป็นสุขมาก อยู่ในทีสงบสงัดมีความสุขมาก แต่มันเป็นสังขธรรม เขาควรจะได้ เขาควรจะได้

หลงตาท่านพูด ถ้าไม่มีโครงการช่วยชาติ ธรรมะของท่านจะตายไปกับท่าน ธรรมสมบัติอันนี้จะตายไปพร้อมกับชีวิตท่าน แต่เพราะมีโครงการช่วยชาติ โครงการช่วยชาติทีหมีนล้านนั้นเป็นสมบัติของโลก จนเดี๋ยวนี้มันมีค่าเท่ากับทางเศรษฐศาสตร์ แต่หัวใจของคนๆ เวลาทีเศรษฐกิจมีปัญหาทุกคนทำลายชีวิต ทุกคนฆ่าตัวตาย ชีวิตมันมีค่ากว่าทุกๆ อย่างไง จิตใจทีมันเรรวน จิตใจทีมันไม่มีทีพึ่ง แล้วมีบุคคลคนหนึ่งบอกว่าเราจะทีเป็นผู้นำ เราจะทีเป็นทีพึ่ง เราจะยกอันนั้นมันมีค่ามาก มีค่ามากเพราะให้คนทั้งโลก คนทั้งชาติมันพลิกกลับขึ้นมา

คนที่ท้อแท้ คนที่สิ้นหวังแล้วมันมีความหวังขึ้นมา คนที่จิตใจห่อเหี่ยวขึ้นมาให้มันสดชื่นขึ้นมา อันนั้นมันมีค่ามาก สัจธรรมของท่านๆ ที่ว่าเวลาธรรมที่มันได้ออกมามันเป็นสิ่งที่เขาควรจะได้ เขาควรจะได้เพราะว่าท่านมีอำนาจวาสนาบารมี แต่ถ้าคนไม่มีอำนาจวาสนาเขาไม่เชื่อ ถ้าเขาไม่เชื่อมันก็เป็นกรรมของสัตว์ กรรมของสัตว์

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าถ้าเป็นพระเป็นผู้ประเสริฐ เราพยายามดูแลหัวใจของเรา ถ้าใจของเขาเป็นแบบนั้น ใจของเขามันคลุกเคล้าไปด้วยกิเลสตัณหาความทะยานอยาก เราไม่เอา เราจะเอาความจริงของเรา เราหาความจริงของเรา ถ้าหาความจริงของเรานะ มันพิสูจน์ได้ มันพิสูจน์ได้มันเป็นปัจจัยตั้ง มันเป็นสันตสิกขุโก มันมีองค์ความรู้ มันเป็นสิ่งที่ยธิบายได้ สิ่งที่ยธิบายไม่ได้ช่างเล่ห์ไปตลอด ช่างเล่ห์ไปตลอด ช่างเล่ห์ไปตลอด ผลักไสไปคนอื่นไม่ดีหมด เราเป็นคนดีคนเดียว

แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเขาเป็นเขา เราเป็นเรานะ จะดี จะชั่วใจเราเท่านั้น มันจะจริงไม่จริงใจเราเท่านั้น ใจเราเท่านั้นที่เราจะเข้ามาดูแลหัวใจของเรา ใจเราเท่านั้นที่จะประพฤติปฏิบัติกับใจของเรา เรามองแล้วมันเป็นคตินิยมๆ อย่างนี้ไม่เอา อย่างนี้เราไม่ทำ เราทำไม่ได้ เราทำไม่ลง แต่อย่างครูบาอาจารย์ที่ท่านทำดี อย่างนี้ ตัวอย่างอย่างนี้ หลวงตาท่านบอกชีวิตของท่าน ท่านทำให้เป็นตัวอย่างๆ ที่นี้มันมีหลายมุ้ง ลูกศิษย์มหาศาล คนเข้าไปเกาะเข้าไปข้องแวมันก็มีธรรมดา แต่ลูกศิษย์ที่ดีๆ อย่างหลวงปู่ลี ครูบาอาจารย์ที่ดีๆ เยอะแยะ แต่ครูบาอาจารย์ที่ไปเกาะหาผลประโยชน์กับท่านก็เยอะแยะ

ฉะนั้น สิ่งนี้ตัวอย่างที่ไม่ดีเรามองข้าม มองข้ามไม่ใช่ความรู้ทำความเข้าใจมันนะ ทำความเข้าใจมันแล้วมองข้าม ทิ้ง ของอย่างนี้เราไม่ทำ เราไม่ทำอย่างนี้ เราจะทำแบบครูบาอาจารย์ของเราที่ทำแบบนี้ หลวงปู่ลี ลีเอ๊ย เราจะกัดก้อนเกลือกินกันวะ เราจะหาเงินช่วยชาติวะ หลวงปู่ลีท่านทุ่มทั้งชีวิตเลย แล้วท่านพูดกับใครล่ะ ท่านพูดกับหลวงปู่ลีองค์เดียวไม่พูดกับใครเลย ท่านพูดกับคนที่มีคุณธรรม คนที่มีหัวใจ คนที่ลงท่านจริง ท่านไม่พูดกับใครเลย ท่านพูดกับหลวงปู่ลี

ตัวอย่างอย่างนี้ เราจะเอาตัวอย่างอย่างนี้ ตัวอย่างที่ไม่ดีเราอย่าไปมองมัน เราเอาตัวอย่างที่ดี แล้วเราพยายามสร้างสมของเราขึ้นมาให้ใจของเรา วันนี้วันพระทำใจให้เบิกบาน ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เวลาทำชั่วขึ้นมาทำให้ผล มันให้ผลช้าหรือเร็วให้แน่นอน เราทำคุณงามความดีของเราเพื่อประโยชน์กับชีวิตของเรา ทำเพื่อใจของเรา เอวัง